

Lausunto tarkastuslautakunnan arviointikertomuksesta 2021

Kaupunginhallitus toteaa lausuntonaan tarkastuslautakunnan vuoden 2021 arviointikertomuksesta seuraavaa:

Tarkastuslautakunnan huomioidut kaupungin talousarviosuunnitteluun ja talouden sopeuttamisohjelman 2020-2022 toteuttamiseen antavat hieman epätarkan kuvan kaupungin talouden hoidosta ja talouden tasapainottamiseen tähtäävien toimenpiteiden onnistumisesta. On tärkeä muistaa, että kuntien toimintaympäristöön ja palvelutoiminnan järjestämiseen ovat vaikuttaneet vuoden 2021 aikana merkittävästi koronapandemia ja maailmantalouden, valtiontalouden ja kuntatalouden muutokset sen johdosta. Kuntien palvelutuotannon järjestämiseen liittyvät muutokset on jouduttu tekemään muuttuvien koronarajoitustoimien ja koronan aiheuttaman lisäkuormituksen alla.

Kaupunginvaltuusto on hyväksynyt talouden sopeuttamisohjelman 2020-2022, jolla pyritään vähentämään käyttötalous- ja investointimenoja ja tätä kautta saamana kaupungin talous tasapainoon. Talouden sopeuttamisohjelma sisältää n. 70 konkreettista toimenpidettä talouden tasapainottamiseksi. Toimenpiteet on lueteltu sopeuttamisohjelmassa, joten niitä on turha uudelleen esittää toimintakertomuksessa jokaiselta osin. Merkittävimmät asiat on tuotu esille toimintakertomuksessa, kuten kuntalaki edellyttääkin. Talouden sopeuttamisohjelman toteuttamisen onnistumisesta kertoo osaltaan se, että kaupungin alijäämät saatiin katettua jo etuajassa, vuoden 2021 tilinpäätöksessä.

Velkataakkaa on myös saatu jo vuoden 2021 aikana pienennettyä ja kaupungin omavaraisuusastetta paremmaksi. Tätä työtä tulee jatkaa ja vuosi 2022 näyttääkin tältä osin hyvältä, eli kaupungin velkamäärän vähentäminen jatkuu hyvää vauhtia. Velkamäärä oli tp2021 38,5 milj. euroa ja ta 2021 ennuste 41,0 milj. euroa eli lainamäärä väheni jo vuoden 2021 aikana. Vuonna 2022 lainamäärä vähenee arviolta 32,5 miljoonaan euroon.

Kaupungin talousarviovalmistelu tehdään tiiviissä yhteistyössä kaupungin eri toiminnoista vastaavien kanssa. Samoin mahdolliset lisätalousarviot käydään läpi vastualueiden kanssa ja selvitetään toiminnoittain määrärahakäytön muutostarpeet ja kustannusten kasvun aiheuttama lisämäärärahaohdistus. Tarkastuslautakunnan johtopäätös siitä, että lisätalousarvioita ei kohdistettaisi, ei pidä paikkaansa. Valtuusto myöntää lisämäärärahan ja lautakunta/KH/johtokunta päättää alaisensa toiminnan osalta käyttötalouden muutoksista ja lisämäärärahan kohdistamisesta. Lisätalousarviot käsitellään aikana esityksinä ja toimeenpanona toimielimissä hallintosäännön mukaisesti.

Sisäinen valvonta ja riskienhallinta on osa talouden suunnittelua sekä kaupungin toiminnan seuranta ja raportointia. Sisäisen valvonnan toteutumista seurataan säännöllisesti raportoimalla toiminnasta. Sisäisen valvonnan painopisteet asetetaan talousarviossa ja sisäisen seurannan tehtävät kuuluvat jokaiselle kaupungin työntekijälle, ei pelkästään johdolle.

Kaupunginjohtaja ja talous- ja kehittämisjohtaja käyvät investointeihin liittyvät keskustelut investoinneista vastaavien kanssa, mutta investointien suunnitteluun ja toteutusaikatauluun on tärkeä saada laajempi yhteistyö ja tiiviimpi valmistelu, jotta toteutuksen suhteen edetään paremmin suunnitellusti. Investointitaso pienenee tulevina vuosina. Kustannuksia sen sijaan aiheuttavat käytöstä poistettujen kiinteistöjen purkukustannukset.

Elinkeinopalvelut on siirretty Kemijärven Kehitys Oy:n alle ja kaupunki ostaa yhtiöltä palvelut vuosittain. Tarkastuslautakunta arvioi elinkeinopalvelujen ja Kemijärven kehitys Oy:n toimintaa ihan oikeutetusti, sillä haasteita toiminnassa on ollut erityisesti vuoden 2021 aikana. Omistajapoliittisessa ohjelmassa on tuotu esille omistajan tahtotila. Omistajan tahtotila on nimenomaan mahdollistaa tytäryhtiöille kehittää omaa toimintaansa ennakoitavasti ja pitkäjänteisesti. Omistajapoliittinen ohjelma ja konserniohje päivitetään vuoden 2022 aikana.

Talouden sopeutusohjelmaa jatketaan sovitusti aina vuoden 2022 loppuun. Tätä ohjelmaa, joka varsin pikkutarkasti kuvaa vastuualueittain säästötoimet, seurataan kuukausittain, ja sen etenemistä valvotaan kuukausittaisilla palaverilla vastuualuepäälliköiden, palvelualuejohtajien tai toimitusjohtajan, kaupungin talous- ja kehittämisjohtajan sekä kaupunginjohtajan. Valtaosin tavoitellut toimenpiteet on toteutettu, jopa etuajassa. Ulkoisen toimintaympäristön muutokset esim. koronapandemia, asiakasmaksulain muutos, hoitajamitoituksen kasvu ja henkilöstöpula aiheuttavat talouteen lisää haasteita. Tästäkin huolimatta kaupungin talous on saatu tasapainoon ja valmistautuminen uuteen kuntaan sote-palvelujen siirtyessä hyvinvointialueiden hoidettavaksi, on edennyt etuajassa. Kaupungilla on kertynyt v.2021 tilinpäätöksessä tulevaisuuden kannalta merkittävää ylijäämää, joka edesauttaa tulevia vetovoimaisuuteen tähtääviä kehittämistoimia. Talouden sopeuttamisohjelman toimenpiteiden toteuttamisesta on laadittu erillinen koonti ja selvitys jo vuosina 2020-2021 ja näin tehdään myös vuoden 2022 osalta.

Kaupungin työllisyydenhoidon toteuttamiseen liittyen on kaupunki aktiivisesti mukana vuonna 2021 käynnistyneessä kuntakokeilussa, joka jatkuu vuoden 2023 puolelle. Työllisyydenhoidon järjestämiseen vaikuttaa vuonna 2024 toteutuva uudistus, mutta vastuu on tämän jälkeenkin kunnilla.

Kaupungin sairauspoissaolojen määrän kasvuun on omalta osaltaan vaikuttanut koronapandemia ja tartuntatautilain mukainen karanteeni, joka on lisännyt sairauspäivien määrää vuonna 2021. Henkilöstön työhyvinvoinnista huolehditaan yhteistyössä työterveyshuollon kanssa ja kaupungin ELVI-mallin mukaiset ennaltaehkäisevät prosessit ovat käytössä jokaisessa työyksikössä. Vuonna 2021 työn kuormittavuutta ja sitä kautta sairauspoissaoloja on lisännyt koronapandemian lisäksi henkilöstöresurssien niukkuus erityisesti sosiaali- ja terveystalouksissa. Kaupunki on lisännyt työntekijöiden hyvinvointietuja vuonna 2022.

KEMIJÄRVEN KAUPUNGINHALLITUS

Juhani Tapio
kaupunginhallituksen puheenjohtaja

Atte Rantanen
kaupunginjohtaja